**SORTLAND KOMMUNE**

| | |
|---|---|
| Arkivsaknr.: | 23/521 |
| Dok.nr: | 24/27813 |
| Arkiv: | Historisk-22/3446, Historisk-21/107, Historisk-12/844, FE-601 |
| Saksbehandler: | Ken Magne Kristoffersen |
| Dato: | 21.08.2024 |

# Innkjøpsstrategi Sortland kommune

| Utvalgssaksnr. | Utvalg | Møtedato |
|---|---|---|
| PS - 009/25 | Formannskapet | 06.02.2025 |
| PS - 009/25 | Kommunestyret | 13.02.2025 |

**KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING**

Kommunestyret vedtar innkjøpsstrategi for Sortland kommune i tråd med sakens vedlegg.

## Formannskapet behandling - 06.02.2025 - PS-009/25

**BEHANDLING I MØTE**

**Forslag fra politikere**

Forslag fra AP, foreslått av Tove Mette Bjørkmo , Arbeiderpartiet

Sortland kommune skal inkludere ILO-konvensjon nr. 94 i innkjøpsstrategien.
ILO-konvensjon nr. 94, er kjent som Konvensjonen om arbeidsklausuler i offentlige arbeidskontrakter, inneholder flere viktige bestemmelser som sikrer rettferdige arbeidsvilkår for arbeidere ansatt i offentlige kontrakter.
Ved å gjøre dette sikrer man at arbeidsklausuler som beskytter arbeidernes rettigheter og arbeidsvilkår blir en integrert del av offentlige kontrakter.

1. Arbeidet skal utføres av tilbyderen og deres ansatte i tjenesteforhold, eventuelt ved underentreprenør og deres ansatte. Tilbyder skal til enhver tid kunne framlegge dokumentasjon på ansettelsesforholdet. Tilbyder skal dokumentere at majoriteten av de ansatte har fagbrev innfor sitt fagområde.
2. Avtale om underentreprise med enmannsforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft krever skriftlig begrunnelse fra entreprenøren.
3. Tilbyder plikter å sørge for at likelydende bestemmelser om bruk av egne ansatte, enmannsforetak, innleid arbeidskraft og krav om dokumentasjon av fagbrev inntas i kontrakter med underentreprenører. Arbeidskraften skal være innleid i samsvar med arbeidsmiljøloven § 14-12a og §14-13.
4. Norsk er hovedspråk på kommunens byggeplasser, både skriftlig og muntlig. Det kreves at minst en person på hvert arbeidslag forstår og behersker å gjøre seg godt forstått på norsk.

5. Byggherren tillater ikke mer enn to ledd i kontraktskjeden. Oppdragsgiver kan godkjenne tre ledd når det foreligger en god begrunnelse. Det skal aldri være mer enn tre ledd i kontraktskjeden.
6. Tilbyder og underentreprenører som skal engasjeres i prosjektet må være tilknyttet en offentlig godkjent lærlingordning. Når prosjektets størrelse tilsier det, og det foreligger et klart definert behov for lærlingplasser i bransjen, kan oppdragsgiver kreve at det skal være lærlinger i prosjektet.(Gjelder norske bedrifter)
7. Etter ligningsloven § 6-10, med tilhørende forskrifter, plikter næringsdrivende som har gitt noen oppdrag på byggeplass å gi melding til Sentralskattekontoret for utenlands saker om enhver utenlandsk oppdragstaker eller utenlandsk arbeidstaker som utfører oppdrag på byggeplassen.
8. Tilbyder er ansvarlig for å rapportere fortløpende om bruk av utenlandsk arbeidskraft i alle ledd i kontraktskjeden, herunder framskaffe og framlegge for byggherren kopi av innsendt melding for den enkelte utenlandske oppdragstaker eller utenlandske arbeidstaker.
9. Lønn og annen godtgjørelse for samtlige arbeidstakere skal utbetales til konto i en norsk bank.
10. Tilbyder skal dokumentere at han har gyldig yrkesskadeforsikring for alle ansatte, og gir oppdragsgiver rett til å kontrollere opplysningene.
11. Byggherren kan kreve dagmulkt av tilbyderen dersom han selv eller noen av hans underentreprenører anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 1 000,- pr. hverdag.
12. Tilbyder skal sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos eventuelle underentreprenører ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av landsomfattende tariffavtale eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke, jfr § 5 i forskrift om lønns og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Tilbyder skal på oppfordring legge fram dokumentasjon om lønns – og arbeidsvilkårene til de ansatte. Alle avtaler tilbyder inngår og som innebærer utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende dokumentasjon. Dersom tilbyder ikke etterlever disse pliktene og forholdet ikke er rettet innen en fastsatt frist, har oppdragsgiver rett til å kreve dagmulkt. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør og størrelsen fastsettes samme måte som i punkt 11.
13. Det skal bekreftes på vedlagte egenerklæring at ILO-konvensjon nr. 94 blir fulgt.
14. Ved konstatert brudd på ovennevnte bestemmelser, og entreprenøren ikke har rettet feilen innen fristens utløp, kan byggherren heve kontrakten.

**Votering:**

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag fra AP vedtatt;
8 stemmer for (5 H, 1 SP, 2 AP)
1 stemme mot (1 FRP)

**Formannskapet PS - 009/25 VEDTAK:**
Kommunestyret vedtar innkjøpsstrategi for Sortland kommune i tråd med sakens vedlegg.

Sortland kommune skal inkludere ILO-konvensjon nr. 94 i innkjøpsstrategien.
ILO-konvensjon nr. 94, er kjent som Konvensjonen om arbeidsklausuler i offentlige arbeidskontrakter, inneholder flere viktige bestemmelser som sikrer rettferdige arbeidsvilkår for arbeidere ansatt i offentlige kontrakter.

Ved å gjøre dette sikrer man at arbeidsklausuler som beskytter arbeidernes rettigheter og arbeidsvilkår blir en integrert del av offentlige kontrakter.

1. Arbeidet skal utføres av tilbyderen og deres ansatte i tjenesteforhold, eventuelt ved underentreprenør og deres ansatte. Tilbyder skal til enhver tid kunne framlegge dokumentasjon på ansettelsesforholdet. Tilbyder skal dokumentere at majoriteten av de ansatte har fagbrev innfor sitt fagområde.
2. Avtale om underentreprise med enmannsforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft krever skriftlig begrunnelse fra entreprenøren.
3. Tilbyder plikter å sørge for at likelydende bestemmelser om bruk av egne ansatte, enmannsforetak, innleid arbeidskraft og krav om dokumentasjon av fagbrev inntas i kontrakter med underentreprenører. Arbeidskraften skal være innleid i samsvar med arbeidsmiljøloven § 14-12a og §14-13.
4. Norsk er hovedspråk på kommunens byggeplasser, både skriftlig og muntlig. Det kreves at minst en person på hvert arbeidslag forstår og behersker å gjøre seg godt forstått på norsk.
5. Byggherren tillater ikke mer enn to ledd i kontraktskjeden. Oppdragsgiver kan godkjenne tre ledd når det foreligger en god begrunnelse. Det skal aldri være mer enn tre ledd i kontraktskjeden.
6. Tilbyder og underentreprenører som skal engasjeres i prosjektet må være tilknyttet en offentlig godkjent lærlingordning. Når prosjektets størrelse tilsier det, og det foreligger et klart definert behov for lærlingplasser i bransjen, kan oppdragsgiver kreve at det skal være lærlinger i prosjektet.(Gjelder norske bedrifter)
7. Etter ligningsloven § 6-10, med tilhørende forskrifter, plikter næringsdrivende som har gitt noen oppdrag på byggeplass å gi melding til Sentralskattekontoret for utenlands saker om enhver utenlandsk oppdragstaker eller utenlandsk arbeidstaker som utfører oppdrag på byggeplassen.
8. Tilbyder er ansvarlig for å rapportere fortløpende om bruk av utenlandsk arbeidskraft i alle ledd i kontraktskjeden, herunder framskaffe og framlegge for byggherren kopi av innsendt melding for den enkelte utenlandske oppdragstaker eller utenlandske arbeidstaker.
9. Lønn og annen godtgjørelse for samtlige arbeidstakere skal utbetales til konto i en norsk bank.
10. Tilbyder skal dokumentere at han har gyldig yrkesskadeforsikring for alle ansatte, og gir oppdragsgiver rett til å kontrollere opplysningene.
11. Byggherren kan kreve dagmulkt av tilbyderen dersom han selv eller noen av hans underentreprenører anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 1 000,- pr. hverdag.
12. Tilbyder skal sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos eventuelle underentreprenører ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av landsomfattende tariffavtale eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke, jfr § 5 i forskrift om lønns og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Tilbyder skal på oppfordring legge fram dokumentasjon om lønns – og arbeidsvilkårene til de ansatte. Alle avtaler tilbyder inngår og som innebærer utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende dokumentasjon. Dersom tilbyder ikke etterlever disse pliktene og forholdet ikke er rettet innen en fastsatt frist, har oppdragsgiver rett til å kreve dagmulkt. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør og størrelsen fastsettes samme måte som i punkt 11.
13. Det skal bekreftes på vedlagte egenerklæring at ILO-konvensjon nr. 94 blir fulgt.
14. Ved konstatert brudd på ovennevnte bestemmelser, og entreprenøren ikke har rettet feilen innen fristens utløp, kan byggherren heve kontrakten.

**KORT BESKRIVELSE AV SAKEN**

Kommunestyret vedtok i k-sak 019/23 den 30.03.2023 følgende:

*Sortland kommune ønsker å bruke sin innkjøpsrolle til å ta samfunnsansvar for å understøtte lokal samfunns- og næringsutvikling for små og mellomstore bedrifter (SMB) uavhengig av bransje. De kan delta i anbudskonkurranser og levere varer og tjenester til kommunen.*

*Formannskapet ber kommunedirektøren utarbeider en anskaffelsesstrategi der utvikling av lokalt næringsliv settes som mål og hvor man vurderer:*

- *Desentraliserte innkjøp*
- *Oppdeling av kontrakter*
- *Være bevisst på fordeler og ulemper ved bruk av frivillige kunngjørelser*
- *Forenkle anskaffelsesprosessene*
- *Bruke relevante krav og kriterier*

*Det utarbeides en gjennomtenkt strategi for innkjøpssamarbeid der man kan kreve geografisk kontraktsoppdeling og/eller trekke kontrakter ut av samarbeidet for varer og tjenester der lokalt tilbud er viktig.*

*Formannskapet ber kommunedirektøren komme tilbake med ny sak om innkjøpsordning på en egnet måte.*

*Kommunestyret prolongerer løpende avtale frem til Kommunedirektør fremmer ny sak om fremtidig innkjøpsordning.*

Kommunedirektøren legger med dette frem, jfr. vedtakets pkt. 4, forslag til innkjøpsstrategi som søker å svare på vedtakets pkt. 2 og 3.

Formannskapet ber også kommunedirektøren i PS - 043/24 om en bredere involvering av næringslivet før saken behandles politisk. Forslag til innkjøpsstrategi legges ut på høring slik at næringslivet (spesielt lokalt og regionalt) kan komme med innspill. Det legges også opp til et åpnet møte der kommunen informerer om innkjøpsstrategi og hvordan innspill kan gis.

**FAKTA I SAKEN**

Kommunestyret vedtok i KS-sak 074/21 den 11.11.2021 etter innstilling fra kommunedirektøren å gå ut av et innkjøpssamarbeid ved å si opp avtalen med Samordna innkjøp i Nordland (SIIN). Uttreden skulle skje 31.12.2022. Kommunedirektøren bekreftet likevel den 08.11.2022 interesse for å delta i en innkjøpsordning (videre etter 31.12.2022) der Bodø kommune er vertskommune; bekreftelse med forbehold om politisk godkjennelse.

Kommunestyret vedtok videre, som del av KS-sak 114/22, følgende: “Kommunale innkjøp skal bidra til lokalt næringsliv og mangfoldig lokalt arbeidsmarked. Kommunestyret har sagt opp en innkjøpsavtale som trakk virksomhet ut av distriktet og kommunen. Nå er den avtalen visstnok forlenget, og vi ber kommunedirektøren ved første anledning sette saka på kartet for kommunestyret".

På bakgrunn av denne bestillingen er det laget forslag til ny revisjon av kommunens innkjøpstrategi.

Uttreden av ordningen (med tilknytning til SIIN/Bodø kommune) skulle være basert på en evaluering av hvordan framtidig organisering av innkjøp i Sortland kommune burde være for å ivareta våre egne behov. Evaluering er nå gjennomført. Det kan synes som om det grunnlag som kommunedirektøren beskrev var en forutsetning for å tre ut av ordningen, som kommunen har vært en del av siden inntreden i ordningen ble vedtatt i KS-sak 045/14, ikke finnes.

Kommunedirektøren har, som en følge av foranstående - og særlig vedtakets pkt. 5, bekreftet at kommunen ønsker å delta videre i en ordning som har vart over tid, trass i det signal som var gitt november 2021 om at kommunen var på vei ut av dette samarbeidet. Dette er gjort vel vitende om at det i fremtid, dersom annen løsning velges, er fullt mulig å forlate løsningen igjen.

Denne sak er også kommunedirektørens tilbakemelding på vedtaket fra KS-sak 114/22.

**Det finnes to alternativer for hvordan kommunen arbeider med innkjøp:**

Være tilknyttet en overordnet sammenslutning

A: Den foreliggende; Bodø kommune. Her vises til vedlegg i saken. Kontrakt er nå signert, og kommunen er tilsluttet innkjøpskontoret i Bodø.

B: Mulig, fremtidig interkommunal løsning i Vesterålen basert på utredning, vertskommuneløsning og sikre ressurser. Denne løsningen finnes ikke pr i dag. Dersom dette tjenestesamarbeidet blir prioritert politisk, er det er en mulighet at utredning kan starte i 3. kvartal 2024 basert på tilsagn om utredningsmidler i prosjekt ILAG-tjenestesamarbeid, som det søkes på fra Statsforvalteren i Nordland.

Ikke delta i noen sammenslutning på innkjøpsområdet, men løse alle oppgaver i egen regi i Sortland kommune

Det er fullt mulig å forestå alt innkjøpsarbeid i egen regi. Dette vil imidlertid kreve økte ressurser på dette fagområdet ut over de ressurser som er stilt til rådighet i dag. Dette fordi kommunen da må ivareta alle oppgaver som SIIS/SIIN/Bodø har ivaretatt på våre vegne siden 2014.

**VURDERING**
Anskaffelser kommer gjerne på to områder: Konkurranser for enkeltstående oppdrag (bygge en skole eller et nytt veianlegg), eller konkurranser for å fremskaffe avtaler, der man kan handle løpende over tid (kopipapir, medisinsk utstyr, skolemateriell, datamaskiner etc.).

Praksis i Sortland de senere år har vist at enkeltanskaffelser i all hovedsak håndteres av kommunen selv, mens rammeavtaler for det meste håndteres av en innkjøpssammenslutning. Det er intet i veien for at enkeltanskaffelsene flyttes over til en innkjøpssammenslutning; et innkjøpskontor lokalt eller regionalt. Heller ikke synes det å være noe i veien for å samle alle rammeavtaler på alle områder for kommunen lokalt hos kommunalt ansatt. Ressursmessig handler dette om å gjøre oppgaver mest mulig effektivt: Bruk medarbeidere som kan innkjøpsfaget, vurder nødvendigheten av fysisk nærhet, men sikre alltid at den som skal ha varen vet hva det er man skal kjøpe. Erfaring tilsier at rammeavtaler inngått på et velfundert grunnlag på områder mange har bruk for fungerer ypperlig. Ordningen med lokal innkjøper, og tilknytning til innkjøpsordning, fremstår som fordelaktig, ikke minst fordi det på enkelte områder er effektivt at en instans fremskaffer og vedlikeholder rammeavtaler som flere/mange kan benytte seg av. Løsningen med tilknytning til Bodø er fleksibel fordi den også gir valgfrihet i om man vil være med på en rammeavtale eller ei. Velger man ikke tilknytning, må man sørge for avtale på det aktuelle området selv. Dette siste innebærer merarbeid lokalt. Det er intet i veien for å etablere en løsning mer lokalt enn å ha tilknytning til Bodø. Det er imidlertid ingen sikkerhet for at noe blir verken rimeligere, eller at lokale leverandører kommer mer i betraktning av den grunn. Det er likevel mulig at det er enklere å ha dialog med et innkjøpskontor i Vesterålen enn med et innkjøpskontor i Bodø - i denne sammenheng handler det likevel primært om å ha et aktivt forhold til om man vil delta i en rammeavtale via Bodø ev Vesterålen eller håndtere saken selv. Dersom det er ønskelig med løsning i Vesterålen må det utredes i dialog med andre Vesterålskommuner. Slik løsning fører neppe til nevneverdig annerledes fordeling mellom rammeavtaler og enkeltanskaffelser enn vi har i dag, enn si forholdet til lokale rammeavtaler (typisk tømrertjenester, elektrotjenester, arbeidstøy) der man ser nødvendigheten av lokalkunnskap og lokal tilhørighet. Innkjøpsfunksjonen har alltid med seg ønsket om å legge til rette for at mindre, og lokale leverandører, skal stilles i stand til å levere tilbud til kommunen. Dette beskrives i strategidokumentet.

Innkjøpsstrategi er utarbeidet med basis i disse vurderinger, samt bestillingen fra KS.

Det er også avholdt en offentlig høring av denne strategien med møte i kulturfabrikken arrangert av Egga for at næringslivet skulle komme med innspill. Disse innspillene er vedlagt denne saken og besvart ut der.

**Personalmessige forhold**
Det vises til forrige punkt om fakta i saken:

Det er fullt mulig å forestå alt innkjøpsarbeid i egen regi. Dette vil kreve økte ressurser på dette fagområdet ut over det som er stilt til rådighet i dag. Dette fordi kommunen da må ivareta alle oppgaver som SIIS/SIIN/Bodø har ivaretatt på våre vegne siden 2014. Situasjonen i dag er at kommunen pr. i dag har fast innkjøper, og et avklart forhold til Bodø, som vi skal være tilsluttet inntil videre. Forholdet mellom hvilke anskaffelser vi skal delta på via Bodø, og de vi skal gjøre selv, er fundert og beskrevet i strategidokumentet.

**Økonomiske forhold**
Økonomiske forhold henger sammen med personalmessige forhold. Avhengig av hvilken strategi man velger, følger behov for interne ressurser på innkjøpssiden.

Det er også vurdert at man får bedre betingelser, både økonomisk og logistikkmessig, ved å stå tilsluttet et større samarbeid, enn ved å stå alene.

**Folkehelse**
Ikke vurdert i denne sak.

**Klima-, miljø- og naturforhold**
Det er inntatt nye regler for innkjøp etter nye forskrifter om klima og miljø i alle anskaffelser. Dette vil virke til gunst for miljøet både i avtaler vi gjør lokalt, og de avtaler vi deltar i via innkjøpssamarbeidet.

Det er også forhold rundt logistikk i anskaffelsene som er viktig for klima og miljø. Eksempel er innkjøp av dagligvarer som gjøres via nettbutikk, med felles utkjøring til alle kommunens brukere.

**KONKLUSJON**
Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret vedtar innkjøpsstrategi for Sortland kommune.

**Vedlegg:**
Innkjøpsstrategi Sortland kommune
Dialogmøte SK og næringsaktørene